

Vår saksbehandler: Knut Maarud

Vår dato:
14.06.2018
Vår
referanse:
2018/9541

Deres dato:

Deres
referanse:

Liedutvalget
Liedutvalget@kd.dep.no

Innspill til Liedutvalget

Faglig råd for elektrofag deltok ved representasjon fra flere organisasjoner på Liedutvalgets innspillkonferanse 01.06.2018. I tillegg til synspunkter som ble fremmet fra rådet under konferansen, ønsker Faglig råd elektrofag å komme med et skriftlig innspill til utvalget. Innspillet baserer seg på behandling og vedtak i rådet 24.05.2018. Rådets legger også med utviklingsredegjørelsen som ble oversendt til Utdanningsdirektoratet i 2016. Denne utdyper argumentasjonen for forslagene.

Vedtak:

Faglig råd for elektrofag gir følgende anbefaling til Lied-utvalget:

Innspill til Lied-utvalget

Innledningsvis vil rådet fremheve at Norge har yrkesutdanning av høy kvalitet, som utvikler selvstendige fagarbeidere, og som er basert på et godt samarbeid med partene i arbeidslivet. Det er viktig å opprettholde og øke kvaliteten for norske fagarbeidere. Godt kvalifiserte arbeidstakere er viktig for den enkeltes trivsel, konkurranseevnen og en forutsetning for videre utvikling av velferdsstaten. Rådet er derfor kritisk til forsøk, modeller og lovendringer som samlet kan gi en svekket fagutdanning. Innføring av avkortede opplæringsløp og reduserte krav til vurdering av fagprøven er eksempler på dette.

Rådet vil særlig peke på følgende forhold:

Opplæringsmodell

Rådet anbefaler utvalget å videreføre dagens opplæringsmodell med grunnleggende opplæring i skole og avsluttende opplæring i bedrift. Det utnytter det beste fra to læringsarenaer. Avviksmodellene fra 2+2 modellen i elektrofagene ønskes videreført.

Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb er vedtatt innført 23.03.2018, og er planlagt iverksatt sommeren 2018. Ordningen skal føre fram til fagprøve, men baserer seg på reduserte krav til læretid, praksistid og krav til fellesfag. Faglig råd for elektrofag mener nivået på norske fagbrev ikke under noen omstendighet skal svekkes. Nye opplæringsløp skal ikke innebære reduserte krav til læretid, fellesfag og eksamen. Rådet anbefaler derfor at ordningen ikke innføres.

Modulbasert opplæring for voksne

Faglig råd for elektrofag er kritiske til modulbasert opplæring. Modulbasert opplæring for voksne prøves ut i fem fylkeskommuner og åtte fag i perioden 01.05.2017 – 01.09.2020. Som i ordningen fagbrev på jobb innebærer også dette opplæringsløpet reduserte krav til læretid, fellesfag og eksamen. Rådet anbefaler derfor at dagens krav til læretid og fellesfag innføres for nye deltakere i forsøket og evt i senere innføring av ordningen.

Alternativt vg3 i skole

Rådet mener fagutdanning bør forutsette opplæring i arbeidslivet. Erfaringer viser at læretid i bedrift ikke kan erstattes av korte utplasseringsperioder under alternativt vg3 i skole for søkere

som ikke får læreplass. Rådet ønsker derfor at det innføres krav læretid/praksis i arbeidslivet for alle som skal avlegge fagprøve. Rådet ønsker i tillegg en styrking av fagprøven.

Eksamen vg1

Tidligere ordning med eksamen på vg1 ble fjernet med Kunnskapsløftet. Rådet mener det er nødvendig med prøving av avsluttende fag. At elever blir målt og har noe å strekke seg etter er positivt. Rådet ønsker derfor at det gjeninnføres sentralt gitt prøving på vg1 elektro.

Utdanningsprogramspesifikke læreplaner i fellesfag

Utdanningsprogramspesifikke læreplaner i fellesfag på yrkesfag er vedtatt innført i matematikkfaget, og har vært på høring i engelsk, naturfag og samfunnsfag. Rådet mener egne læreplaner i fellesfag for hvert utdanningsprogram vil styrke fagenes relevans og de vil oppfattes av elevene som nødvendige for yrkesutøvelsen. Rådet anbefaler endringene innført.

Likestilling

Det er 7335 gutter 463 jenter som er lærling i elektrofagene i 2017. Andelen jenter er derved under 6%. Manglende kjønnsbalanse i lærefagene har betydning for arbeidsmiljø og trivsel. Samtidig går arbeidslivet glipp av mange kvalifiserte søkere. Rådet anbefaler derfor at nødvendige virkemidler tas i bruk for bedre kjønnsbalanse i arbeidslivet.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring – NKR

EQF er et redskap for sammenlikning av utdanning på tvers av land i Europa. Norge har besluttet gjennom NKR at alle lærefag skal ligge på nivå 4. Andre land har lærefag på nivå 4 til 5. Rådet mener det må åpnes for at noen av lærefagene i henhold til deskriptorene i EQF kan ligge på NKR-nivå 5.

Dimensjonering

Rådet registrere at det i flere fylkeskommuner ikke er samsvar mellom skoleplasser som opprettes og antallet læreplasser. Resultatet er søkere uten læreplass, alternative vg3 og frafall. Rådet anbefaler at det iverksettes tiltak som bidrar til bedre samsvar mellom skoleplasser og læreplasser.

Læreplasser

Bedriftenes inntak av lærlinger gjenspeiler ikke framtidens behov for fagarbeidere. Rådet mener det bør iverksettes ytterligere tiltak for å øke antallet læreplasser. Det må settes inn virkemidler for oppfølging av samfunnskontrakten og av lærlingeklausulen. Overordnede forhold som begrenser inntaket må løses tverrdepartementalt. Dette gjelder bla. arbeidslivskriminalitet, vikarbyråer og utenlandske firmaer uten lærlinger.

Fagprøver

Rådet registrerer at det stadig innføres endringer som svekker fagprøven. Dette er redusert antall prøvenemndsmedlemmer, reduserte krav til prøvenemndsmedlemmenes kompetanse, redusert omfang av prøvene, reduserte krav til tilstedeværelse fra prøvenemnda under prøveavvikling osv. Rådet mener derfor at utvalget bør vurdere endring i regelverket som kan styrke fagprøven.

Rådet ber utvalget ta hensyn til anbefalingene.

Med vennlig hilsen

Are Solli
leder

Svein Harald Larsen
nestleder

Vedlegg: Utviklingsredegjørelse, Faglig råd for elektrofag